

Supported by:

on the basis of a decision
by the German Bundestag

AI.2 Study of legislation related to energy communities in Croatia and Serbia with improvement recommendations

„Ovaj projekt je dio Europske klimatske inicijative (EUKI) njemačkog Saveznog ministarstva za gospodarstvo i klimatske aktivnosti (BMWK).“

Izradili: Društvo za oblikovanje održivog razvoja (DOOR), Ivan Duilo, Kristina Godec, Nena Šilić uz doprinos Regionalne razvojne agencije Srem (RRAS)

Rujan, 2023.

Sadržaj

1. Uvod	3
2. Europski zakonodavni okvir	5
3. Nacionalno zakonodavstvo	8
3.1. Pregled Hrvatskog zakonodavstva	9
3.1.1. Zakon o tržištu električne energije	10
3.1.2. Pravilnik o općim uvjetima za korištenje mreže i opskrbu električnom energijom	12
3.1.3. Pravilnik o dozvolama za obavljanje energetske djelatnosti i vođenju registra izdanih i oduzetih dozvola za obavljanje energetske djelatnosti	14
3.1.4. Uredba o korištenju obnovljivih izvora energije i visokoučinkovitih kogeneracija	14
3.1.5. Pravila o promjeni opskrbljivača i agregatora	14
3.1.6. Dokumentacija potrebna za pokretanje EZG	17
3.1.6. Analiza izazova i barijera	18
3.2. Pregled Srpskog zakonodavstva	20
3.2.1. Razlike između zajednica OIE i energetske zajednice građana u Srbiji	21
3.2.2. Trenutno zakonodavno stanje vezano za EZG u Srbiji	23
4. Prijedlog izmjena politika	25
5. Zaključak	28

1. Uvod

Klimatske promjene sve su veća prijetnja našoj planeti te svako od nas ima mogućnost boriti se protiv njih. Glavna je posljedica klimatskih promjena povećanje globalne temperature Zemlje, koja se od predindustrijskog doba povećala za 1,1 °C. Ako se trenutni trend zagrijavanja nastavi, temperature bi do kraja ovog stoljeća mogle porasti za 3 – 5 °C, što bi moglo imati katastrofalne posljedice. Za usporedbu, u zadnjih 10 000 godina temperatura je porasla za ukupno 5 °C. Porast temperature utječe na topljenje ledene mase na polovima, što pak uzrokuje porast razine mora, što dovodi do poplava i ugrožava priobalna područja. Klimatske promjene pridonose i češćim i intenzivnijim ekstremnim vremenskim uvjetima kao što su oluje, suša, toplinski valovi i šumski požari.

Iako se Europska unija bori protiv klimatskih promjena, ne postoje posebni propisi vezani uz prilagodbu klimatskim promjenama, već smjernice i strategije. Strategije se sastoje od paketa dokumenata kojima se opisuje kako uključiti različite sektore u prilagodbu klimatskim promjenama.

Europska unija postavila je ambiciozne ekološke i energetske ciljeve za dizajniranje energetskog sustava s niskim udjelom ugljika, a klimatski i energetske okvir EU-a postavlja ciljeve do 2030. za najmanje 55% smanjenja emisija stakleničkih plinova u odnosu na 1990., 42,5% udjela za obnovljivu električnu energiju i 32,5% poboljšanje energetske učinkovitosti. Ovi ambiciozni ciljevi mogu se postići razvojem energetskih sustava koji podržavaju provedbu tri primarna cilja: zaštita okoliša, stvaranje pristupačnih i tržišno orijentiranih energetskih usluga i osiguranje sigurnosti, pouzdanosti i otpornosti opskrbe energijom.

Bitnu ulogu u ostvarivanju ciljeva imaju potrošači. Potrošači igraju ključnu ulogu u oblikovanju tržišta prema održivijem smjeru te mogu potaknuti promjene na individualnoj, društvenoj i industrijskoj razini kako bi se suzbile klimatske promjene. Njima je napretkom tehnologije omogućeno da sami proizvode električnu energiju. Jedna od mogućnosti koju imaju jest povezivanje u energetske zajednice građana. U takvim zajednicama energija se lokalno proizvodi i troši te se na taj način smanjuju emisije stakleničkih plinova. Sudjelovanje u energetske zajednici svakako donosi i financijske prednosti samim članovima. Uz financijsku korist koju uživaju članovi energetske zajednice građana tu su i društvene, ekonomske i ekološke koristi.

Uz smanjenje emisija stakleničkih plinova, energetske zajednice građana mogu pomoći u provedbi lokalnih projekata održivosti koji mogu postići energetske neovisnost i smanjiti nestašicu goriva te pridonijeti lokalnom gospodarstvu. Organiziranjem energetskih zajednica građana stvaraju se nova radna mjesta te se izbjegava odljev financijskih sredstava.

Energetskim zajednicama građana potrošače se stavlja u središte tranzicije te se povećava svjesnost kupaca o vlastitoj potrošnji električne energije što uzrokuje ekonomičniju potrošnju iste. Uvidom u vlastitu potrošnju potrošači imaju mogućnost kontrolirati ju te smanjiti svoje troškove. Oni postaju neovisniji zbog integracije obnovljivih izvora energije i fleksibilnosti. Još jedna od prednosti je osjećaj sudjelovanja i kolektivne svijesti o važnosti korištenja čiste električne energije.

Postavljanje obnovljivih izvora energije na mjestu potrošnje ima značajan utjecaj na elektroenergetsku mrežu i može imati niz pozitivnih aspekata, ali i neke izazove.

Proizvodnja energije na mjestu potrošnje ne stvara dodatna opterećenja za mrežu te nisu potrebna pojačanja ili izgradnja novih dionica mreže. Smanjuje se opterećenje elektroenergetske mreže tijekom vršnih opterećenja, kao što su vrući ljetni dani kada je potražnja za energijom visoka. Dijeljenjem viškova energije proizvedene u zajednici od velike je socijalne i društvene važnosti te samim time se smanjuje energetska siromaštvo. Kod samostalnog vlasnika elektrane, u slučaju kad je njegova potrošnja manja od proizvodnje, sav višak mora predati opskrbljivaču električne energije i za to se dobije vrlo mala naknada. Uključivanjem u zajednicu moguće je podijeliti višak proizvedene energije s članovima zajednice. Tako bi sva energija bila proizvedena i potrošena lokalno, bez transporta, gubitaka i s mogućnošću smanjenja troškova za prijenos/distribuciju i ostalih nameta.

Također, energetske zajednice građana susreću se i s izazovima. Postavljanje i upravljanje obnovljivim izvorima energije zahtijeva tehničke vještine i znanje, što može predstavljati izazov za neke članove zajednice. Uz to, u nekim državama izazov predstavlja regulatorni okvir koji otežava uspostavu zajednica. Za neke zajednice financiranje je velik izazov jer iako se osnivanje isplati kroz uštede, inicijalni troškovi mogu biti visoki. Međuljudski odnosi nerijetko su problem posebno ako postoji širok spektar interesa i stajališta.

U konačnici, sudjelovanje u energetske zajednici građana može donijeti brojne koristi za održivost, ekonomiju i društvo, ali zahtijeva suradnju, edukaciju i odgovorno upravljanje kako bi se prevladali izazovi i iskoristile prednosti.

2. Europski zakonodavni okvir

Europska unija aktivno podržava i potiče energetske zajednice kao ključni alat u ostvarivanju dekarbonizacije europskog gospodarstva. To je posebno vidljivo u promicanju energetske zajednice putem institucionalnih mehanizama. Primjerice, europski paket "Čista energija za sve Europljane" ima za cilj postizanje klimatske neutralnosti do 2050. godine te jačanje uloge građana u procesu energetske tranzicije.

Paket Čista energija za sve Europljane je usvojen 2019. kao zakonodavni okvir koji uključuje osam dokumenata od kojih su četiri zajedno poznata kao dizajn tržišta električne energije. Ova pravila ocrtavaju sveobuhvatan okvir za zaštitu potrošača, informiranje i osnaživanje u sektoru električne energije u EU-u. U ožujku 2023. Komisija je predložila reformu dizajna tržišta električne energije u EU-u, koja u središte stavlja potrošače podupirući njihovo jače osnaživanje i zaštitu. Ovaj prijedlog ima za cilj zaštititi potrošače i dobavljače od nestabilnosti cijena, kao i omogućiti veći izbor ugovora i izravan pristup obnovljivoj energiji. Energetska kriza je pritisnula mnoge potrošače da ulože u nove tehnologije. Također, povećane cijene s kojima su se potrošači suočili tijekom energetske krize potaknule su veći interes među potrošačima da se pridruže energetske zajednicama. To im omogućava lakšu kontrolu svojih troškova energije putem izravnog pristupa i korištenja obnovljivih izvora energije. Prema konceptu dijeljenja energije predloženom u reformi, potrošači mogu lakše pristupiti obnovljivoj energiji proizvedenoj ili pohranjenoj izvan lokacije. To čini ulaganja u obnovljive izvore energije, kao i energetske zajednice, dostupnijima širem krugu potrošača, uključujući stanare i obitelji s niskim prihodima. Postojat će i mogućnost dijeljenja električne energije koju potrošači proizvedu na ovaj način s prijateljima, obiteljima ili susjedima kroz peer-to-peer trgovanje.

Na snazi je i Direktiva o obnovljivim izvorima energije napravljena zbog potrebe da se ubrza prijelaz EU-a na čistu energiju. Direktiva je revidirana i stupila je na snagu 2018. te je pravno obvezujuća od lipnja 2021. Uključuje nove odredbe kako bi se građanima omogućilo da igraju aktivnu ulogu u razvoju obnovljivih izvora energije omogućavanjem zajednica obnovljivih izvora energije i vlastite potrošnje obnovljive energije, te uspostavlja pojačane kriterije za osiguranje održivosti bioenergije. Također, u rujnu 2023. je revidirana direktiva RED III na EU parlamentu gdje je zadan novi cilj od 42.5% obnovljivih izvora energije do 2030. što je povećanje za dodatnih 2.5%. U skladu s europskim zelenim planom, obnovljiva energija je stup prijelaza na čistu energiju. Niske je cijene i proizvodi se lokalno stoga se smanjuje ovisnost o vanjskim opskrbljivačima.

Kako bi osigurala postizanje novog cilja smanjenja emisija stakleničkih plinova za najmanje 55% do 2030. (u usporedbi s 1990.), Europska komisija je revidirala Direktivu o energetske učinkovitosti, zajedno s drugim propisima EU-a o energiji i klimi. Energetska učinkovitost je prioritet za postizanje klimatskog cilja za 2030. i osiguranje energetske sigurnosti unutar EU-a. Europska unija utvrđuje da je „energetska učinkovitost na prvom mjestu” kao temeljno načelo energetske politike EU-a.

Iz navedenih direktiva vidljivo je kako Europska unija promiče energetska tranziciju i želi što prije postati prvi klimatski neutralni kontinent. No, jedna direktiva se posebno odnosi na energetske zajednice građana.

Direktiva (EU) 2019/944 o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište električne energije (EMD) opisuje koncept energetske zajednice kao efikasan i ekonomski opravdan način za zadovoljavanje energetske potreba građana i ispunjavanje njihovih očekivanja u vezi s izvorima energije, uslugama te lokalnim sudjelovanjem. Direktiva definira energetske zajednice građana kao pravni subjekt koji se temelji na dobrovoljnom i otvorenom sudjelovanju te je pod stvarnom kontrolom članova ili vlasnika udjela koji su fizičke osobe, lokalna tijela, uključujući općine, ili mala poduzeća. Zajednica se osniva s ciljem pružanja okolišne, gospodarske ili socijalne koristi svojim članovima ili vlasnicima udjela.

Putem koncepta energetske zajednice, svi potrošači dobivaju priliku za direktno sudjelovanje u proizvodnji, potrošnji ili dijeljenju energije. Direktivom se nastoji priznati „energetske zajednice građana” s ciljem omogućavanja poticajnog okvira, poštenog postupanja, jednakih uvjeta i jasno definiranih skupova prava i obveza. Također, nalaže se da energetska zajednica građana može biti subjekt bilo kojeg oblika, na primjer udruga, zadruga, partnerstvo, neprofitna organizacija ili malo ili srednje poduzeće. Direktiva i nalaže nediskriminaciju energetske zajednice građana na tržištu električne energije s ciljem razmjena električne energije iz proizvodnih postrojenja unutar zajednice među članovima ili vlasnicima udjela.

Energetske zajednice građana ovom direktivom dobivaju mogućnost biti operator distribucijskog sustava (ODS) te u tom slučaju s njima se postupa kao s ODS-om te se oni sami podliježu istim obvezama. Na njima se primjenjuje pristup treće strane ako upravljaju distribucijskim mrežama. Operator prijenosnog ili distribucijskog sustava ima mogućnost odbiti pristup ako ne raspolaže nužnim kapacitetima s valjano obrazloženim razlozima, uz mogućnost žalbe EZG.

Sudjelovanje u ovakvim zajednicama mora biti dobrovoljno i otvoreno te članovi zadržavaju svoja prava kao kućanstva ili aktivni potrošači čak i unutar zajednica. Također, u bilo kojem trenutku članovi imaju mogućnost napustiti zajednicu. Uz to, regulirani su uvjeti pod kojima operatori distribucijskog sustava surađuju s ovim zajednicama kako bi olakšali prijenos energije unutar njih. Državama članicama EU mora biti u cilju da EZG budu pravedne i transparentne u elektroenergetskom sustavu. Također, EZG ima mogućnost biranja hoće li tržištu pristupiti izravno ili putem agregiranja. Uz to, EZG financijski su odgovorne za sve neravnoteže koje uzrokuju u elektroenergetskom sustavu.

U Direktivi je također navedeno da regulatorno tijelo ima dužnost praćenja i uklanjanja neopravdanih prepreka i ograničenja razvoja potrošnje električne energije.

Zaključno, iz svih navedenih direktiva vidljivo je da je EU u cilju što prije postati klimatski neutralni kontinent i da se na svim područjima djelovanja bori protiv klimatskih promjena. Politika EU sastavljena je od niza strategija koji su integrirani u cjeloviti energetska klimatski paket. Da bi se ostvarile zamisli ključne su implementacije strategija i integracija obnovljivih izvora energije na razini cijele EU. Veliku ulogu u integraciji obnovljivih izvora energije igraju energetske zajednice građana koje EU sve više promiče te može se vidjeti primjere dobre

prakse kroz cijelu Europu. Kako bi potakli osnivanje energetske zajednice građana, EU je donijela na snagu Direktivu (EU) 2019/944 o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište električne energije (EMD) koja predstavlja regulatorni okvir za organiziranje i funkcioniranje energetske zajednice građana u EU. Svaka država ima za pravo donijeti svoje zakone o energetskim zajednicama građana. U samoj direktivi donesena su sva pravila za osnivanje EZG kojeg se članovi ili vlasnici udjela moraju držati te i prava koju ti isti pojedinci imaju kao dio EZG.

3. Nacionalno zakonodavstvo

Potaknuta ciljevima dekarbonizacije, a naglašena REPowerEU planom, Europa ide prema decentraliziranom pristupu s povećanim uvođenjem distribuiranih energetske izvora, kao što su krovni solari, agrosolari, male vjetroturbine i mikro-mreže.

Europska unija poduzela je značajne korake kako bi promovirala održivost i decentralizirala proizvodnju energije kroz uspostavu nacionalnog zakonodavstva koje regulira energetske zajednice. Zakonodavstvo Europske unije potiče formiranje zajednica građanske energije koji zajedno mogu proizvoditi i distribuirati obnovljivu energiju. Na temelju europskih direktiva (RED i IEMD) trenutno se razrađuju nacionalni zakonodavni okviri koji bi trebali omogućiti formiranje EZG. Jedan od ključnih principa koji leži u osnovi ovog zakonodavstva je osnaživanje pojedinaca i lokalnih dionika u sektoru energije. Omogućavanjem građanima da postanu aktivni sudionici umjesto pasivnih potrošača, zakonodavstvo Europske unije teži demokratizaciji energetike.

Države članice su dužne uspostaviti poticajni okvir podrške za uspostavu energetske zajednice građana. Točnije, nepotrebne zakonske i administrativne prepreke trebale bi biti eliminirane za energetske zajednice i trebale bi se primijeniti transparentne i pojednostavljene procedure, uključujući procese registracije i licenciranja. Osim toga, države članice moraju osigurati pružanje alata za pomoć u pristupu financiranju i informacijama.

Nadalje, u skladu s člankom 16. stavkom 3. točkom Direktive o tržištu električne energije, države članice moraju osigurati da energetske zajednice građana imaju jednak pristup svim tržištima električne energije bez ikakve diskriminacije. Europski propisi imaju za cilj stvoriti jednake uvjete za energetske zajednice kao sudionike tržišta u nastajanju. U tom kontekstu, države članice moraju uzeti u obzir specifične karakteristike zajednica obnovljivih izvora energije pri projektiranju sustava podrške za obnovljive izvore energije. Time se osigurava da se mogu natjecati za potporu na ravnopravnoj osnovi zajedno s ostalim sudionicima na tržištu.

Države članice Europske unije obvezne su prenijeti ove smjernice u svoje nacionalne pravne okvire kako bi službeno odobrile formiranje energetske zajednice. Napredak ovih nacionalnih transpozicija razlikuje se od jedne zemlje do druge. Nacionalna zakonodavstva također mogu imati specifične odredbe prilagođene jedinstvenom energetske pejzažu svake zemlje. Upravo se nedostatak nacionalno specifičnih politika često spominje kao prepreka osnivanju energetske zajednice. Trenutni zakonodavni nacionalni okviri su nerijetko neprikladni i ne podržavaju EZ. Dodatno, birokracija, zakonodavna i administrativna složenost predstavljaju česte prepreke.

Zaključno, povoljan zakonodavni okvir neophodan je za osnivanje EZG. Nacionalno zakonodavstvo je potrebno uskladiti sa zakonodavstvom Europske unije, te prilagoditi nacionalnom kontekstu kako bi se osigurala održivija budućnost za sve.

3.1. Pregled Hrvatskog zakonodavstva

U studenom 2016. Europska komisija predložila je Paket „Čista energija za sve Europljane“ (CEP) koji se sastoji od osam zakonodavnih akata. Nakon odobravanja do 2019., države članice imale su rok od dvije godine, odnosno do 2021. godine, da usvoje direktive u svoje nacionalne zakone.

Hrvatska je pokrenula proces uključivanja europskih smjernica u svoje nacionalne zakone 2019. godine, kada je predstavljen početni prijedlog. Nakon javnog savjetovanja objavljena je revidirana verzija, koja je poslužila kao temelj za usvajanje konačnog zakonodavstva u lipnju iste godine.

IEMD pokriva propise za energetske zajednice građana (EZG). Direktiva (EU) 2019/944 Europskog parlamenta i Vijeća iz 2019. godine uvrštena je u hrvatski zakonodavni okvir stupanjem na snagu Zakona o tržištu električne energije 2021. godine. No, nakon stupanja na snagu, u Republici Hrvatskoj do današnjeg dana, već četiri godine, još uvijek nije osnovana ni jedna energetska zajednica građana koja bi obnašala funkcije proizvodnje, pohrane i dijeljenja obnovljive energije među svojim članovima.

Hrvatska je usvojila definiciju energetske zajednice kroz Zakon o tržištu električne energije. Prema istoimenom energetska zajednica građana se definira kao:

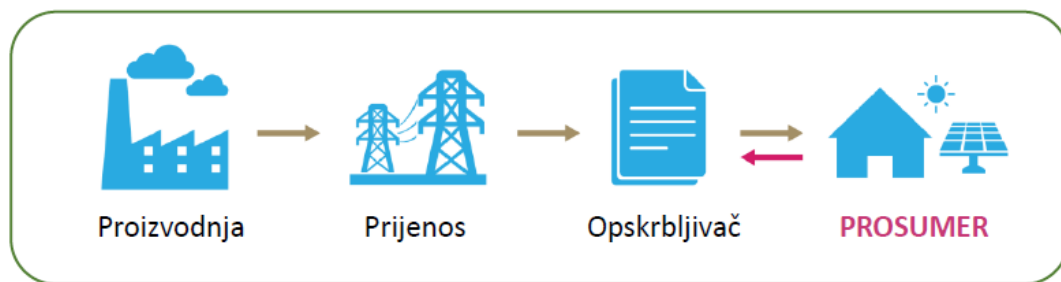
„Pravna osoba koja se temelji na dobrovoljnom i otvorenom sudjelovanju te je pod stvarnom kontrolom članova ili vlasnika udjela koji su fizičke osobe, jedinice lokalne samouprave ili mala poduzeća, a čija je primarna svrha pružanje okolišne, gospodarske ili socijalne koristi svojim članovima ili vlasnicima udjela ili lokalnim područjima na kojima djeluje, a ne stvaranje financijske dobiti i koja može sudjelovati u proizvodnji, među ostalim iz obnovljivih izvora, opskrbi, potrošnji, agregiranju, skladištenju energije, uslugama energetske učinkovitosti ili uslugama punjenja za električna vozila ili pružati druge energetske usluge svojim članovima ili vlasnicima udjela.“

Zakon uključuje sva temeljna načela sudjelovanja i upravljanja navedena u definicijama Europske unije, uz dodatna ograničenja.

Opseg djelovanja energetske zajednice nadilazi proizvodnju energiju te se proširuje na domene:

- prijenos električne energije
- distribucija električne energije
- organiziranje tržišta električne energije
- opskrba električnom energijom
- agregiranje
- trgovina električnom energijom
- skladištenje energije
- organiziranje energetske zajednice građana
- operator zatvorenog distribucijskog sustava.

EZG također može nuditi usluge punjenja električnih vozila, usluge energetske učinkovitosti ili druge usluge povezane s energijom.

Izvor: "Energy Consumer to Energy Prosumer - Advisian." [Online]. Available: <https://www.advisian.com/en/global-perspectives/energy-consumer-to-energy-prosumer>.

Energetske zajednice građana su pokrivene sljedećim pravnim dokumentima:

1. Zakon o tržištu električne energije
2. Pravilnik o općim uvjetima za korištenje mreže i opskrbu električnom energijom
3. Pravilnik o dozvolama za obavljanje energetske djelatnosti i vođenju registra izdanih i oduzetih dozvola za obavljanje energetske djelatnosti
4. Uredba o korištenju obnovljivih izvora energije i visokoučinkovitim kogeneracijama
5. Pravila o promjeni opskrbljivača i agregatora

3.1.1. Zakon o tržištu električne energije

Članak 3: Definicija EZG

Članak 4: Energetska djelatnost: organiziranje EZG

Članak 25:

(1) Svaki krajnji kupac ili skupina krajnjih kupaca koji zajednički nastupaju mogu sudjelovati na svim tržištima električne energije kao aktivni kupci u skladu s pravilima kojima se uređuju pojedina tržišta električne energije

(2) Aktivni kupac iz stavka 1. ovog članka na čiju instalaciju je priključeno proizvodno postrojenje ili postrojenje za skladištenje energije predaje električnu energiju u mrežu na istom obračunskom mjernom mjestu na kojem preuzima električnu energiju iz mreže.

Članak 26:

(1) Definiranje EZG, djeluju na temelju zakona kojim se uređuje financijsko poslovanje i računovodstvo neprofitnih organizacija, obavljaju svoju energetske djelatnost na temelju dozvole izdane u skladu sa zakonom kojim se uređuje energetske sektor i članak 4.

(2) Definiranje vlasnika udjela ili članstva

- (3) Stvarna kontrola u EZG: 1 član – 1 glas
- (4) Postotak udjela u vlasništvu
- (5) Sudjelovanje u EZG otvoreno i dobrovoljno, 15 dana prije početka svojih aktivnosti donijeti uvjete sudjelovanja i objaviti ih na svojim mrežnim stranicama
- (6) Napuštanje EZG u skladu s člankom 22.
- (7) Vlasnik udjela kojem je odbijeno sudjelovanje i napuštanje može izjaviti prigovor Agenciji (HERA)
- (8) OMM (obračunsko mjerno mjesto) vlasnika udjela: prava i obveze krajnjeg kupca ili aktivnog kupca
- (9) Tarifne stavke na OMM
- (10) Razmatranje električne energije koja je predana i preuzeta iz mreže
 - Zakon kojim se uređuje energetska sektor
 - Zakon kojim se uređuje područje regulacije energetskih djelatnosti
 - Članak 18. Uredbe EU 2019/943
- (11) Definiranje djelatnosti EZG
- (12) Definiranje sudjelovanja EZG na svim tržištima električne energije
- (13) Definiranje financijske odgovornosti za odstupanja koja uzrokuje u EES ako sudjeluje na veleprodajnom tržištu.
 - Članak 5. Uredbe EU 2019/943
 - Pravila o uravnoteženju EES
- (14) Nediskriminacija i razmjerno primjenjivanje propisa na EZG pri sudjelovanju na tržištima električne energije u RH
- (15) Pravo uređivanja dijeljenja energija u EZG
- (16) ODS EZG-a pruža usluge u skladu s pravilima i cjenikom nestandardnih usluga ODS-a i općim uvjetima za korištenje mreže i opskrbe električne energije
- (17) Dijeljenjem energije ne dovodi se u pitanje primjenjiva naknada za korištenje distribucijske mreže i druga propisana davanja
- (18) Agencija izrađuje analizu troškova i koristi distribuiranih izvora električne energije
- (19) Obveza dostavljanja popisa OMM proizvodnih postrojenja, postrojenja za skladištenje, koji su uključeni u dijeljenje električne energije te ključ dijeljenja
- (20) OMM moraju imati napredno brojilo

(21) Priključena snaga ne smije biti veća od ukupne priključne snage u smjeru preuzimanja električne energije na tim obračunskim mjerim mjestima

(22) Višak proizvedene električne energije preuzima opskrbljivač

Članak 27:

(1) EZG nemaju vlasništvo niti upravljanje elektroenergetskom distribucijskom mrežom

(2) Upisivanje EZG u Agenciju

- Podaci o vlasnicima udjela ili članovima

- Prostorni obuhvat lokalne zajednice

(3) Dužnost EZG da pri svakoj promjeni podataka obavijesti Agenciju u roku od 8 dana

Članak 59:

(1) Međunarodni ugovorni odnosi između energetske zajednice i korisnika mreže

Članak 111:

Dužnost Agencije – praćenje i uklanjanje neopravdanih prepreka i ograničenja razvoja potrošnje električne energije EZG

3.1.2. Pravilnik o općim uvjetima za korištenje mreže i opskrbu električnom energijom

Članak 4: Definicije osnovnih izraza - Definiranje energetske zajednice kao korisnika mjernih podataka, ugovora o sudjelovanju u energetske zajednici, sheme dijeljenja električne energije energetske zajednice.

Članak 5:

(1) Odnosi između energetske zajednice i korisnika mreže uređuju se: ugovorom o sudjelovanju u energetske zajednici.

(4) Odnosi između operatora sustava i energetske zajednice, uređuju se posebnim ugovorima o međusobnim odnosima.

Članak 13: Ugovor o sudjelovanju u energetske zajednici

(1) Utvrđivanje prava i obveza energetske zajednice te sadržaja ugovora

(2) Odredbe ugovora poštene te korisniku mreže uvjeti ugovora unaprijed poznati

(3) Ugovor ne smije obvezati korisnika mreže na čuvanje podataka

(4) Popis sastojaka ugovora o sudjelovanju u energetske zajednici

Članak 14: Sklapanje ugovora o sudjelovanju u energetske zajednici

(1) Sklapanje ugovora: pravično i unaprijed poznati uvjetima

(2) Zahtjev za sklapanje ugovora podnosi se na obrascu objavljenom na mrežnim stranicama energetske zajednice. Popis sastojaka za promjenu energetske zajednice

(3) Pravo nove energetske zajednice da od operatora sustava pribavi mjerne podatke s obračunskog mjernog mjesta vlasnika udjela

(4) Ugovor o sudjelovanju u energetske zajednici sklapa se na određeno vrijeme

(5) Jedno OMM može se pridijeliti jednoj energetske zajednici

(6) Energetska zajednica mora obavijestiti vlasnika udjela/člana o svakoj promjeni uvjeta iz ugovora o sudjelovanju najkasnije do 14 dana prije primjene promjena te član ima pravo na raskid.

Članak 15: Dijeljenje električne energije u energetske zajednici i dijeljenje električne energije skupnog aktivnog kupca

(1) Energetska zajednica dužna ODS-u dostaviti shemu dijeljenja električne energije u EZ najkasnije 15 dana prije početka obračunskog razdoblja

(2) Tijekom obračunskog razdoblja ne smije se mijenjati shema dijeljenja

(3) ODS provjerava usklađenost shema dijeljenja električne energije s uvjetima za dijeljenje električne energije propisanim zakonom

(4) U slučaju neusklađenosti shema dijeljenja električne energije s uvjetima za dijeljenje električne energije, propisanim zakonom kojim se uređuje tržište električne energije i ugovorom o međusobnim odnosima sklopljenim s ODS-om, ODS dostavlja energetske zajednici konkretan zahtjev za usklađenjem shema dijeljenja električne energije

(5) ODS dužan je dostavljati mjerne podatke korisnicima

(7) ODS za potrebe obračuna električne energije određuje isporučenu električnu energiju

(8) Vlasnik udjela/član EZG ne može istovremeno biti i korisnik postrojenja za samoopskrbu.

Članak 16: Definirani uvjeti sudjelovanja u EZG

Članak 22: Međusobni odnosi EZG te skupnog aktivnog kupca i operatora sustava

(1) Prije početka djelovanja EZG je dužna OS dostaviti popis OMM koja su uključena u EZG

(2) EZG dužna je s OS sklopiti ugovor o međusobnim odnosima kojim se uređuje i razmjena podataka te razmjenu podataka u slučaju dijeljenja električne energije iz proizvodnih postrojenja i postrojenja za skladištenje energije.

Članak 51: Pristup podacima

Korisnik mjernih podataka – opskrbljivač, otkupljivač električne energije, operator tržišta električne energije, agregator, energetska zajednica, opunomoćenik skupnog aktivnog kupca, operator zatvorenog distribucijskog sustava i operator sustava,

(5) Korisnik mjernih podataka ima pravo na pristup mjernim podacima i/ili na dostavu mjernih podataka iz baze mjernih podataka samo onog korisnika mreže s kojim je sklopio ugovor o sudjelovanju u energetske zajednici

(7) EZ ima pravo na pristup mjernim podacima korisnika mreže s kojim nema sklopljen ugovor o sudjelovanju u EZ samo na temelju pisanog ovlaštenja korisnika mreže

Članak 53: Dostava popisa obračunskih mjernih mjesta operatora sustava Agenciji

Članak 135: Energetska zajednica dužni su do 28. veljače 2023. godine uskladiti s odredbama ovih Općih uvjeta i objaviti na svojim mrežnim stranicama obrasce svih ugovora i zahtjeva propisane ovim Općim uvjetima.

3.1.3. Pravilnik o dozvolama za obavljanje energetske djelatnosti i vođenju registra izdanih i oduzetih dozvola za obavljanje energetske djelatnosti

Navedena dokumentacija i dokazi za izdavanje dozvole

Prilog II: Financijska sredstva pravne osobe potrebna za obavljanje energetske djelatnosti: organiziranje energetske zajednice građana: 20.000 kn

PRILOG XI: Razdoblja za koje se izdaje dozvola za obavljanje energetske djelatnosti: organiziranje energetske zajednice građana: od 1 do 15 godina.

3.1.4. Uredba o korištenju obnovljivih izvora energije i visokoučinkovitih kogeneracija

Članak 13. Prodaja električne energije

Povlašteni proizvođači električne energije koji ne mogu sudjelovati u energetske zajednicama građana, zajednicama obnovljive energije te skupinama krajnjih kupaca koji zajednički nastupaju na tržištu električne energije su povlašteni proizvođači električne energije za postrojenja

3.1.5. Pravila o promjeni opskrbljivača i agregatora

Članak 1: Ova pravila uređuju postupak promjene sudjelovanja u EZG, obveze oba OS u postupku promjene EZG, obveze EZG u postupku promjene EZG

Članak 2: Ova pravila primjenjuju: opskrbljivač, OS, operator tržišta energije, agregator, EZG i korisnik mreže.

Ova pravila primjenjuju se u postupku promjene sudjelovanja u EZG u kojem korisnik mreže podnosi zahtjev za sklapanje novog ugovora o sudjelovanju u EZG.

Članak 3. Definicije pojmova Članak 4.

(1) Postupak promjene EZG provodi se za svako OMM zasebno

(2) U slučaju poduzetništva postupak promjene EZG provodi se za svako pojedino OMM ili istodobno za dva ili više OMM.

(3) Postupak promjene OMM ne smije se istodobno provoditi s dvije ili više EZG na istom OMM

Članak 5.

(1) Korisnik mreže je dužan sve informacije vezane uz postupak promjene energetske zajednice građana zatražiti od nove energetske zajednice građana.

(2) Nova energetska zajednica građana dužna je korisniku mreže pružiti sve informacije o postupku promjene energetske zajednice građana i pružati mu stručnu podršku i pomoć u postupku promjene energetske zajednice građana.

(3) Komunikacija između nove energetske zajednice građana, operatora sustava i postojeće energetske zajednice građana u postupku promjene energetske zajednice građana provodi se putem jednog ili više sučelja za razmjenu podataka.

XI. Promjena EZG

Članak 21: Nakon što se korisnik mreže odlučio za novu energetska zajednicu građana, podnosi joj zahtjev za sklapanje novog ugovora o sudjelovanju u energetska zajednici građana u skladu s propisom koji uređuje opće uvjete za korištenje mreže i opskrbu električnom energijom.

Članak 22:

(1) Danom zaprimanja urednog zahtjeva za sklapanje novog ugovora o sudjelovanju u energetska zajednici građana započinje postupak promjene energetske zajednice građana.

(2) Nova EZG dužna je korisniku mreže prilikom potpisivanja zahtjeva uručiti uvjete sudjelovanja u EZG

XII. Provjera usklađenosti podataka o korisniku mreže I OMM

Članak 23: Nova energetska zajednica građana dužna je u roku od dva radna dana od dana zaprimanja urednog zahtjeva za sklapanje novog ugovora o sudjelovanju u energetska zajednici građana dostaviti operatoru sustava zahtjev za provjeru usklađenosti podataka.

Članak 24:

(1) Nakon što operator sustava od nove energetske zajednice građana zaprimi zahtjev za provjeru usklađenosti podataka, operator sustava utvrđuje da li su podaci o korisniku mreže i obračunskom mjernom mjestu iz zahtjeva za provjeru usklađenosti podataka usklađeni s podacima operatora sustava.

(2) Ako su podaci usklađeni s podacima OS, OS je dužan u roku od tri radna dana od zaprimanja zahtjeva izdati novoj EZG potvrdu o usklađenosti podataka. OS stanja brojila dužan u roku od 7 dana dostaviti postojećoj i novoj EZG

(3) Ako podaci nisu usklađeni s podacima OS, OS je dužan u roku od tri radna dana od zaprimanja zahtjeva obavijestiti novu EZG te navesti koji podaci nisu usklađeni

(4) Nova EZG dužna je u roku od tri radna dana od dana zaprimanja obavijesti OS iz stavka 3. ovoga članka otkloniti nedostatke i o tome obavijestiti OS, te dostaviti OS korigirane podatke, u protivnom, postupak promjene EZG se obustavlja o čemu se šalje i poruka novoj EZG.

(5) Nakon otklanjanja nedostatka, nova EZG obavještava OS. On ima 3 dana od zaprimanja zahtjeva da izda potvrdu o usklađenosti podatka.

(6) Operator sustava dužan je novoj energetske zajednici građana do uključivo 15. u mjesecu koji prethodi mjesecu primjene novog ugovora o sudjelovanju u energetske zajednici građana dostaviti: potvrdu o usklađenosti podataka i mjerne podatke s OMM korisnika

(7) Ako operator sustava utvrdi da je na OMM korisnika mreže u tijeku postupak promjene energetske zajednice građana započet po drugoj energetske zajednici građana, postupak promjene sudjelovanja u energetske zajednici građana pokrenut po kasnijem zahtjevu se obustavlja.

(8) Ako operator sustava zaprimi novi zahtjev za provjeru usklađenosti podataka za OMM korisnika mreže nakon što je po prethodnom zahtjevu za sklapanje ugovora o sudjelovanju u energetske zajednici građana završen postupak promjene sudjelovanja u energetske zajednici građana, a u novom zahtjevu za sklapanje novog ugovora o sudjelovanju u energetske zajednici građana se nalazi isti očekivani datum, postupak se obustavlja.

(9) U slučaju obustave postupka promjene EZG, OS je dužan u roku 3 radna dana obavijestiti novu EZG.

(10) Nastavno na stavak 9. Nova EZG u roku od tri radna dana mora obavijestiti korisnika mreže

Članak 25:

(1) Nakon što nova energetska zajednica građana zaprimi pozitivnu potvrdu, u roku od 2 radna dana je dužna dostaviti korisniku mreže potvrdu o prihvaćanju zahtjeva te obavijestiti OS o datumu sklapanja novog ugovora i datumu početka njegove primjene

(2) Novi ugovor o sudjelovanju u energetske zajednici građana iz ovoga članka smatra se sklopljenim danom slanja potvrde nove energetske zajednice građana o prihvaćanju zahtjeva za sklapanje novog ugovora o sudjelovanju u energetske zajednici građana korisniku mreže, čime završava postupak promjene sudjelovanja u energetske zajednici građana.

(3) Operator sustava dužan je do uključivo 15. u mjesecu koji prethodi mjesecu promjene sudjelovanja u energetske zajednici građana obavijestiti postojeću energetske zajednicu građana da je izvršena promjena sudionništva u energetske zajednici građana te, na temelju ovlaštenja korisnika mreže, raskinuti ugovor o sudjelovanju u energetske zajednici građana korisnika mreže s postojećom energetske zajednicom sa zadnjim danom u kalendarskom mjesecu

Članak 26:

Operator sustava dužan je osigurati Agenciji pristup podacima o promjeni sudjelovanja u energetske zajednici građana u formatu i na način koje određuje Agencija.

3.1.6. Dokumentacija potrebna za pokretanje EZG

Europske direktive naglašavaju pojednostavljenje i lakoću pokretanja i vođenja EZG. Međutim, u Hrvatskoj osim financijskog nameta, uz registraciju poslovnog nastana te uz ishođenje dozvole za obavljanje energetske djelatnosti organiziranja energetske zajednice građana od Hrvatske energetske regulatorne agencije (HERA), potrebno je dostaviti brojnu dokumentaciju koja uključuje:

- Dokaze opće kvalificiranosti
- Obrazac Zahtjeva za izdavanje dozvole za obavljanje energetske djelatnosti organiziranja energetske zajednice građana (ZDOED obrazac) ispunjen i potpisan od strane pravne osobe (u daljnjem tekstu: podnositelj zahtjeva)
- Izvadak iz odgovarajućeg registra kojim podnositelj zahtjeva dokazuje da je registriran za obavljanje energetske djelatnosti organiziranja energetske zajednice građana ili informacija o javnom registru uvidom u koji Agencija može utvrditi da li je pravna osoba registrirana za obavljanje energetske djelatnosti organiziranja energetske zajednice građana
- Osnivački akt odnosno akt na temelju kojeg je registrirana pravna osoba, kao i druga dokumentacija iz koje je vidljivo da energetska zajednica građana zadovoljava uvjete za energetska zajednicu građana iz zakona kojim se uređuje tržište električne energije
- Popis svih vlasnika udjela i svih članova u energetska zajednici građana iz kojeg su za svakog vlasnika udjela odnosno člana vidljivi podaci o:
 - vrsti pravne ili fizičke osobe (trgovačko društvo, udruga, zaklada, itd.), pri čemu je za poduzetnike potrebno naznačiti kategoriju prema propisima iz računovodstva (mikro poduzetnik, mali poduzetnik, srednji poduzetnik ili veliki poduzetnik)
 - mjestu stanovanja, poslovnog nastana ili poslovnog prostora na području jedinice lokalne samouprave u kojoj je sjedište energetske zajednice građana
 - postotnom udjelu u vlasništvu i stvarnoj kontroli energetske zajednice građana (prema načelima ustroja energetske zajednice građana)
 - stvarni postotni udio u vlasništvu ili stvarnoj kontroli energetske zajednice građana (uključuje udjele vlasništva proizašle iz vlasništva ili stvarne kontrole u pravnoj osobi koja je drugi vlasnik udjela ili član iste energetske zajednice građana)
- Izjava odgovorne osobe da srednja poduzeća i velika poduzeća nemaju stvarnu kontrolu nad vlasnicima udjela i članovima energetske zajednice građana odnosno da srednja poduzeća i velika poduzeća nemaju vlasništvo, prava, ugovore ili druga sredstva koja, bilo odvojeno ili kombinirano i uzimajući u obzir činjenične ili pravne okolnosti, daju mogućnost provođenja odlučujućeg utjecaja na energetska zajednicu građana, ovjerena od javnog bilježnika
- Izvadak iz odgovarajućeg registra kojim podnositelj zahtjeva dokazuje da energetska zajednica građana djeluje na temelju zakona kojim se uređuje financijsko poslovanje i računovodstvo neprofitnih organizacija, ako Agencija uvidom u odgovarajući javni registar ne može utvrditi da li je pravna osoba registrirana za obavljanje energetske djelatnosti

- Izjava odgovorne osobe da članovi uprave odnosno druge njima odgovorne osobe u pravnoj osobi nisu u posljednjih pet godina pravomoćno osuđeni za kazneno djelo protiv gospodarstva, ovjerena od javnog bilježnika
- Dokaze tehničke kvalificiranosti
- Dokaz o vlasništvu ili pravu korištenja poslovnog prostora temeljem ugovora o zakupu ili drugog ugovora zaključenog s vlasnikom poslovnog prostora
- Opis informacijskog, komunikacijskog i ostalih sustava za obavljanje energetske djelatnosti organiziranja energetske zajednice građana
- Važeći ugovori s drugim pravnim subjektima koji imaju utjecaja na tehničku kvalificiranost podnositelja zahtjeva (ako su sklopljeni)
- Trogodišnji razvojni i investicijski plan za obavljanje energetske djelatnosti organiziranja energetske zajednice građana, potpisan od strane odgovorne osobe u pravnoj osobi
- Uvjeti sudjelovanja u energetske zajednici građana koje donosi energetska zajednica građana
- Dokaze stručne osposobljenosti
- Organizacijska shema ili dio organizacijske sheme podnositelja zahtjeva koja se odnosi na energetske djelatnosti organiziranja energetske zajednice građana
- Popis zaposlenih radnika i/ili članova energetske zajednice građana i/ili vlasnika udjela u energetske zajednici građana koji obavljaju poslove u energetske djelatnosti organiziranja energetske zajednice građana, s naznakom stupnja obrazovanja, radnog mjesta i opisom poslova prema sistematizaciji poslova i radnih mjesta potpisan od strane odgovorne osobe u pravnoj osobi
- Važeći ugovori s drugim pravnim subjektima koji imaju utjecaja na stručnu osposobljenost podnositelja zahtjeva (ako su sklopljeni)
- Dokaze financijske kvalificiranosti
- Obrazac BON-1
- Obrazac BON-2 ili Izjava poslovne banke o solventnosti pravne osobe

Izvor: <https://psc.hr/organiziranje-energetske-zajednice-gradana/>

3.1.6. Analiza izazova i barijera

Premda zakonski obvezujuća, analiza procjene postojećih izazova i barijera za osnivanje EZG nije provedena u RH, kao ni donošenje preporuka za uklanjanje istih i pojednostavljenje administrativnih procesa koji ometaju korištenje obnovljive energije, uključujući mjere za poticanje korištenja vlastite proizvodnje i obnovljive energije u zajednici. Transpozicija također nije obuhvatila alate za pristup financijama ili informacijama, niti se bavila jačanjem kapaciteta tijela javne uprave.

Brojne zakonske barijere, poput manjka podzakonskih akata, priječe osnivanje EZG. Nadalje, pravni oblik energetske zajednice mogu predstavljati neprofitne organizacije, isključujući zadruge prema Europska direktiva nalaže da energetske zajednice građana mogu biti subjekt bilo kojeg oblika.

Osim toga, provođenje administrativnih postupaka je složeno - postupak registracije i licenciranja je opsežan i skup. Kao što je vidljivo iz navedene dokumentacije za osnivanje EZG, zajednica mora pokazati tehničke i financijske kvalifikacije, što je izazovan podvig za novoosnovane grupe. Osim toga, sama naknada za podnošenje zahtjeva za izdavanje dozvole zahtijeva gotovo 1000 eura, što uvelike otežava osnivanje, ali i uključivanje ranjivih skupina društva. Prijenos zakona nije uzeo u obzir marginalizirana kućanstava niti se bavi pristupačnošću za obitelji s niskim prihodima i ranjive skupine.

Donedavno su svi članovi zajednice morali biti povezani na istu transformatorsku stanicu 10(20)/0,4 kV, što je predstavljalo dodatno geografsko ograničenje te ograničavalo veličinu i aktivnosti zajednice, nepravedno ograničavajući njihova prava na sudjelovanje na tržištu. Izmjenom Zakona o tržištu električne energije u lipnju 2023.godine ukinuto je navedeno ograničenje o priključivanju na istu trafostanicu, te sada članovi EZG nemaju više geografsko ograničenje. Novi zakon je na snazi od 29.10.2023. godine.

Što se tiče naknada za korištenje distribucijske i prijenosne mreže, unutar Zakona o tržištu električne energije nema razlika između članova EZG koje su priključene na istu transformatorsku stanicu i članova zajednice priključene na udaljene trafostanice.

Sukladno članku 19 iz Zakona o tržištu električne energije, članovi EZG trebaju dogovoriti ključ prema kojemu će se energija dijeliti. S obzirom na različite dinamike potrošnje, ali i proizvodnje, potrebno je uzeti u obzir realnu dinamiku, te primijeniti pripadajuća programska rješenja.

U odnosu na neke Europske države, Hrvatska je izložena inicijativama građanske energije na ograničen način. Međutim, intenzivno se radi na provedbi europskih direktiva koje podržavaju uspostavu i djelovanje energetske zajednice građana i zajednice obnovljive energije. Razvoj politika i zakonodavnog okvira koji potiče građanske inicijative je u tijeku, te se uspostavljaju i mijenjaju određene regulacije kako bi se potaknuo rast takvih zajednica u Hrvatskoj.

Premda nebrojni, postoje primjeri kolektivnog vlasništva nad energijom, uključujući energetske zadruge na obnovljive izvore energije. Snažan čimbenik koji pridonosi malom broju energetske zadruga u Hrvatskoj je centralizirana struktura energetske tržišta zemlje, kojim dominira nacionalna tvrtka usmjerena na plin, hidro i toplinsku energiju.

Postojeće zadruge imaju mogućnost 'transformacije' u energetske zajednice građana u budućnosti ako to odluče, ali nisu obvezne mijenjati svoje trenutne operativne metode prema predloženom zakonu.

Budući da je ideja energetske zajednice relativno nova, te da mnoge europske države, uključujući Hrvatsku, nisu uspostavile sveobuhvatne propise, očekuje se da će se zakonodavstvo u vezi s energetske zajednicama dodatno razvijati i s vremenom omogućiti demokratizaciju energije te nastanak prve EZG. Hrvatska poduzima određene korake kako bi omogućila razvoj građanske energije kao načina poboljšanja održivosti energije, poticanja lokalnog djelovanja i doprinosa ciljevima obnovljive energije u zemlji.

3.2. Pregled Srpskog zakonodavstva

U Srbiji su instituti prosumer, odnosno kupac-proizvođač, i energetska zajednica usvojeni 2020. godine te i dalje ostaje otvoreno pitanje kako će upravljanje energetsom tranzicijom u vidu strateških i zakonodavnih novina utjecati na navedene institucije. Osim toga, nameće se pitanje da li će i kada postojati mogućnost stvaranja virtualnih elektrana (mikromreže) i razmjena električne energije među članovima energetskih zajednica.

Nadalje, poučeni iskustvima iz europskih zemalja, financijski poticaji su bitan faktor koji utječe na građane prilikom investiranja u bilo koji tip obnovljivih izvora energija, a samim time i u sudjelovanju u stvaranju energetskih zajednica. Građani na taj način sudjeluju u proizvodnji električne energije i postaju prosumeri. Srbija ima dobru osnovu za stvaranje energetskih zajednica koje su jedna od najvažnijih formi sudjelovanja građana u energetskej tranziciji. Međutim, ono što se pokazuje kao jedan od glavnih problema i što koči građane su pravni izazovi, ali i nedovoljna količina informacija (slaba educiranost o energetskej tranziciji i energetskim zajednicama) te različita iskustva ljudi u brojnim udrugama. Očekuje se da će se stvoriti potrebni uvjeti da građani daju svoj doprinos u borbi protiv klimatskih promjena i sudjelovanju u energetskej tranziciji utjecajem postojećih energetskih zajednica, ali i utjecajem same države, nadležnih institucija, akademske zajednice i ostalih nevladinih organizacija.

Prema paketu „Čista energija za sve“ definirane su dvije vrste energetskih zajednica. To su Zajednice obnovljivih izvora energije prema Direktivi o OIE te Energetske zajednice građana prema Direktivi o tržištu električne energije. Ciljevi obje direktive, odnosno obje institucije, su da se građani i lokalne samouprave udruže u neki od oblika pravnih tijela te imaju u vlasništvu projekte koji koriste obnovljive izvore energije. To bi omogućilo i građanima i lokalnim samoupravama da obavljaju energetske djelatnosti na autonomni i demokratski način. Glavni motiv udruživanja jest doprinos čistoj i zdravoj životnoj sredini, ali i borba protiv klimatskih promjena te uspostava vlastite energetske neovisnosti i održivosti. Navedene direktive definiraju obje vrste zajednica jako slično, a glavne razlike i sličnosti se određuju s obzirom na formu udruživanja, svrhu zbog kojeg se zajednica osniva, oblik članstva, upravljanje zajednicama, s obzirom na tehnologiju koja se koristi unutar zajednice te s obzirom na energetske djelatnosti koje se smiju obavljati unutar zajednice.

Prema direktivama energetske zajednice se trebaju osnivati u formi pravnih tijela. Iako direktive ne zahtijevaju konkretnu pravu formu prilikom osnivanja, Direktiva o tržištu električne energije daje određene smjernice navodeći kao primjere udruženja, zadruge, partnerstva, neprofitne organizacije, mala ili srednja poduzeća. Također se ističe da se zajednice trebaju osnivati prvenstveno radi ostvarivanja društvene i ekonomske koristi za svoje članove i lokalnu zajednicu, a ne za financijsku dobit pojedinaca. To, naravno, ne znači da se profit ne smije ostvariti, već da se profit koristi za poboljšanje kvalitete života unutar zajednice, a sekundarno za osobne potrebe. Ekonomska korist ovakvih zajednica je uglavnom u lakšem predviđanju i smanjenju troškova za električnu energiju. Osim toga, stvaraju se mogućnosti za zapošljavanje i angažiranje pripadnika lokalne zajednice u ovakvim vrstama projekata te povećanju energetske učinkovitosti. Društvena korist se mjeri uglavnom u podizanju svijesti građana o mogućnosti njihovog sudjelovanja u borbi protiv klimatskih

promjena i doprinosu održivom razvoju. Također, građani će povedeni primjerima, radije sudjelovati u energetske projektima u suradnji s lokalnim zajednicama. Društveno-ekonomska korist energetske zajednice je i smanjenje energetske siromaštva pružanje pomoći energetski ugroženima i siromašnim građanima. Nadalje, lokalne samouprave koje podržavaju i promoviraju sudjelovanje građana u ovakvim projektima stječu povjerenje građana, a to doprinosi društvenoj i političkoj stabilnosti. Naravno, prilikom organiziranja i provedbe ovakvih projekata treba voditi računa o održivosti životne sredine i očuvanju bioraznolikosti.

Direktiva o obnovljivim izvorima energije omogućava zajednicama OIE da obavljaju proizvodnju, potrošnju, agregaciju, pohranu, opskrbu i dijeljenje električne energije. Energetske zajednice građana pored toga se još i smiju baviti upravljanje distribucijskim sustavom u smislu pružanja pomoćnih usluga, npr. punjenje električnih vozila. Preporuka direktive je da se zajednicama OIE također dopusti da budu vlasnici i upravljaju sustavom za prijenos toplinske energije (RESCoop 2020). Energetske zajednice građana ne moraju koristiti obnovljive izvore energije već smiju koristiti i fosilna goriva za razliku od zajednica OIE koji koriste isključivo obnovljive izvore. Najveće razlike između ove dvije vrste zajednica se vidi u vezi upravljanja i članstva. Članstvo u obje vrste zajednica bi trebalo biti dobrovoljno i zasnovano na temelju otvorenosti. U zajednicama OIE članstvo se prvenstveno omogućuje građanima, malim i srednjim poduzetnicima i lokalnim samoupravama, s dodatnim ograničenjima koji se odnose na privatna poduzeća. Glavno ograničenje za privatna poduzeća je to da poduzeću energetska djelatnost ne smije biti primarna djelatnost. S druge strane, kod Energetskih zajednica građana ne postoje ograničenja u smislu članstva pa tako članovi mogu biti i velike energetske kompanije.

Što se tiče upravljanja, kod energetske zajednice građana zabranjeno je sudjelovanje u odlučivanju članovima koji obavljaju energetske djelatnosti kao primarnu i onima koji se bave komercijalnom djelatnošću velikih razmjera. Kod zajednica OIE zahtjeva se da članovi koji su dio upravljačkih tijela budu locirani u blizini postrojenja koje je razvijeno od strane same zajednice. Međutim, Direktiva o OIE ne definira pojam blizine postrojenju, stoga državi ostaje da definira taj pojam u skladu s potrebama i stanjem na terenu. Nadalje, Direktiva o OIE nalaže da su zajednice OIE autonomni entiteti, nezavisni o utjecaju pojedinih članova i vanjskih suradnika.

3.2.1. Razlike između zajednica OIE i energetske zajednice građana u Srbiji

Na temelju ovih razlika odlučeno je da će se zajednice OIE baviti projektima koji koriste isključivo obnovljive izvore energije, a članovi koji upravljaju su dio lokalne zajednice, dok će energetske zajednice građana imati geografski šire polje djelovanja, ali će se upravljanje zadržati na strani građana. U tablici su navedene razlike između zajednica OIE i energetske zajednice građana.

	Zajednice OIE	Energetske zajednice građana
Forma udruživanja	Bilo koja pravna forma, sa preporukama da se koriste forme udruženja, zadruga, partnerstva, neprofitne organizacije ili mala ili srednja poduzeća.	
Svrha osnivanja	<p>Osiguravanje ekonomskih ili društvenih koristi za svoje članove ili za lokalnu zajednicu, kao i koristi za životnu sredinu, pre nego finansijsku dobit.</p> <p>Primjeri:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Smanjenje troškova korištenja energije, – Mogućnosti za nova zapošljavanja na lokalnu, – Ulaganje u energetska učinkovitost, – Podrška energetski ugroženim i energetski siromašnim građanima, – Smanjenje emisija CO₂ i drugih zagađivača zraka, – Podizanje svijesti i edukacija o značaju zdrave životne sredine i borbi protiv klimatskih promjena 	
Članstvo	Članstvo u obje vrste zajednica bi trebalo bit zasnovano na principima otvorenosti i dobrovoljnosti.	
	Građani, mala i srednja poduzeća i lokalna samouprava. Privatna poduzeća kojima je osnovna djelatnost energetska djelatnost ne mogu bit članovi.	Ne postoje ograničenja za članstvo u energetskim zajednicama građana.
Upravljanje	Članovi koji su sastavni dio upravljačkih tijela moraju biti locirani u blizini postrojenja koje je razvijeno od strane zajednice.	Članovi koji obavljaju energetska djelatnost kao primarnu, kao i oni koji se bave profitnom djelatnošću u velikom obimu ne mogu biti u upravljačkim tijelima.
Tehnologija	Samo obnovljivi izvori energije.	Bilo koje tehnologije.
Djelatnosti	Proizvodnja električne i toplinske energije, potrošnja, pohrana, distribucija, agregacija i dijeljenje energije.	Proizvodnja električne energije, potrošnja, pohrana, distribucija, agregacija, dijeljenje energije, upravljanje distributivnim sustavom, pružanje usluga u vezi s energetskom učinkovitošću i punjenje električnih vozila.

3.2.2. Trenutno zakonodavno stanje vezano za EZG u Srbiji

Srbija je u novom Zakonu o OIE djelomično uskladila zakonodavstvo s pravnim okvirom za zajednice OIE iz europske Direktive o OIE, a definicija energetske zajednice građana koja je propisana u Direktivi o tržištu električne energije još uvijek nije implementirana u nacionalno zakonodavstvo.

U pogledu djelatnosti koje zajednica OIE može obavljati, Zakon propušta da omogući pravo zajednicama da dijele energije među svojim članovima. Zakon ne precizira u kojoj formi se zajednice OIE mogu osnovati, time ostavljajući prostor da se osnivaju bilo u kojoj pravnoj formi koju postoji u srpskom zakonodavstvu. Analizirajući prave forme koje su regulirane u Zakonu o privrednim društvima, Zakonu o zadrugama, Zakonu o udruženjima zaključuje se da su forme koje najviše odgovaraju uvjetima propisanim u Zakonu o OIE zadruga ili udruženje. Međutim, Zakon o zadrugama propisuje da zadruge mogu osnovati samo fizičke osobe, te je preporuka da se zakonodavstvo uskladi s Direktivom o OIE. U Srbiji su do sada osnovane samo dvije energetske zadruge. Prva je „Sunčani krovovi“ u Šapcu osnovana kolovoza 2020. godine koja je instalirala malu solarnu elektranu na krovu poslovne zgrade Javnog komunalnog poduzeća „Toplana-Šabac“. Druga je „Elektropionir“, zadruga koja se aktivno bavi edukacijom građana o sudjelovanju u proizvodnji električne energije.

Na postupak organiziranja zajednica obnovljivih izvora energije, obavljanje energetske djelatnosti od strane navedenih zajednica i međusobne odnose članove, primjenjuju se propisi iz područja energetike, planiranja i izgradnje, financija i drugih ovisno o konkretnom slučaju. Od posebne važnosti je primjena sljedećih propisa:

- Zakon o potvrđivanju Pariškog sporazuma ("Službeni glasnik RS – Međunarodni ugovori", br. 4/17),
- Zakon o energetici ("Službeni glasnik RS", br. 145/2014 i 95/2018 – drugi zakon i 40/2021),
- Zakon o korištenju obnovljivih izvora energije ("Službeni glasnik RS", br. 40/2021 i 35/2023),
- Zakon o energetskej učinkovitosti i racionalnoj upotrebi energije ("Službeni glasnik RS", br. 40/2021),
- Zakon o planiranju i izgradnji ("Službeni glasnik RS", br. 72/2009, 81/2009, 64/2010 - Odluka US RS, 24/2011, 121/2012, 42/2013 - Odluka US RS, 50/2013 - Odluka US RS, 98/2013 - Odluka US RS, 132/2014, 145/2014, 83/2018, 31/2019, 37/2019 - drugi zakon, 9/2020 i 52/2021),
- Zakon o privrednim društvima („Službeni glasnik RS“ br. 36/2011, 99/2011, 83/2014 – drugi zakon, 5/2015, 44/2018, 95/2018, 91/2019 i 109/2021),
- Zakon o udruženjima („Službeni glasnik RS“ br. 51/2009, 99/2011 – drugi zakon, 99/2011 – drugi zakon i 44/2018 – drugi zakon),
- Zakon o zadrugama („Službeni glasnik RS“ br. 112/2015),
- Zakon o zaštiti životne sredine („Službeni glasnik RS“ br. 135/2004, 36/2009, 36/2009 – drugi zakon, 72/2009 – drugi zakon, 43/2011 – Odluka US RS, 14/, 76/2018, 95/2018 – drugi zakon i 95/2018 – drugi zakon),

- Zakon o procjeni utjecaja na životnu sredinu („Službeni glasnik RS“ br. 135/2004, 36/2009),
- Zakon o naknadama za korištenje javnih dobara ("Službeni glasnik RS", br. 95/2018 i 49/2019, usklađeni dinarski iznosi - 86/2019, 156/2020 i 15/2021 – dopuna),
- Zakon o upravljanju otpadom ("Službeni glasnik RS", br. 36/2009, 88/2010, 14/2016 i 95/2018 - dr. zakon),
- Uredba o visini posebne naknade za poticaj povlašćenih proizvođača električne energije u 2022. godini ("Službeni glasnik RS", br. 10/2022),
- Uredba o mrežnim pravilima koja se odnose na priključenje na mrežu objekata kupaca („Službeni glasnik RS", br. 104/22),
- Uredba o mrežnim pravilima koja se odnose na priključenje na mrežu proizvodnih jedinica („Službeni glasnik RS“ br. 95/22),
- Uredba o preuzimanju balansne odgovornosti i modelu ugovora o preuzimanju balansne odgovornosti („Službeni glasnik RS“ br. 45/2023),
- Uredba o kvoti u sistemu tržišne premije za solarne elektrane ("Službeni glasnik RS", br. 45/2023),
- Uredba o kvoti u sistemu tržišne premije za vjetroelektrane ("Službeni glasnik RS", br. 107/2021),
- Uredba o tržišnoj premiji i FID-in tarifi ("Službeni glasnik RS", br. 45/2023),
- Uredba o utvrđivanju Liste projekata za koje je obavezna procjena utjecaja i Liste projekata za koje se može zahtijevati procjena utjecaja na životnu sredinu ("Službeni glasnik RS", br. 114/2008),
- Pravilnik o posebnoj vrsti objekata i posebnoj vrsti radova za koje nije potrebno pribavljati akt nadležnog organa, kao i vrsti objekata koji se grade, odnosno vrsti radova koji se izvode, na osnovu rješenja o odobrenju za izvođenje radova, kao, obimu, sadržaju i kontroli tehničke dokumentacije koja se prilaže uz zahtjev i postupku koji nadležni organ provodi ("Službeni glasnik RS", br. 102/2020, 16/2021 i 87/2021),
- Pravilnik o listi električnih i elektronskih proizvoda, mjerama zabrane i ograničenja korištenja električne i elektronske opreme koja sadrži opasne materijale, načinu i postupku upravljanja otpadom od električnih i elektronskih proizvoda ("Sl. glasnik RS", br. 99/2010),
- Metodologija za određivanje cijene pristupa sustav za distribuciju električne energije ("Sl. glasnik RS", br. 105/2012, 84/2013, 87/2013, 143/2014, 65/2015, 109/2015, 98/2016, 99/2018, 158/2020 i 71/2021),
- Pravila o radu distribucijskog sustava Elektrodistribucija Srbije d.o.o. br. 180303/2 od 13.07.2017. godine sa izmjenama br. 00.000-08.01-41867/1-19 od 06.02.2019. godine,
- Opći uvjeti za priključenje fotonaponskih panela na unutrašnje instalacije postojećeg objekta kupca za: individualna domaćinstva s direktnim mjerenjem i objekta kupca koji nije domaćinstvo ili stambena zajednica za instalirane proizvodne snage fotonaponskih panela do 10,8 kW, verzija 4, izdano od strane Elektrodistribucije Srbije d.o.o. Beograd, br. 10700-0801-329290/1-21 od 01.12.2021. godine objavljeni na internet stanici <https://elektrodistribucija.rs/pdf/Opsti%20uslovi.pdf>

4. Prijedlog izmjena politika

Tijekom javnog savjetovanja o izmjenama Zakona o tržištu električne energije dostavljeni su brojni komentari prijedloga izmjene Zakona. Naime, prijenosom Europske direktive o EZG u Zakon o tržištu električne energije 2021. unesene su brojne administrativne i tehničke prepreke osnivanju energetske zajednice, te je upravo dugo iščekivani prijedlog izmjena služio kao prilika za poboljšanje situacije.

Amandman je donio sljedeće promjene:

PRIJEDLOG IZMJENA TEKSTA ZAKONA O TRŽIŠTU ELEKTRIČNE ENERGIJE		
Sadašnji tekst Zakona o tržištu električne energije (dalje: ZOTEE)	Prijedlog izmjena teksta ZOTEE	Objašnjenje
<p>Članak 26.</p> <p>(1) Energetska zajednica građana je pravna osoba koja je osnovana na području Republike Hrvatske, čiji se vlasnici udjela ili članovi dobrovoljno udružuju kako bi ostvarili prednosti razmjene energije proizvedene i potrošene na određenom prostornom obuhvatu lokalne zajednice, koja djeluje na temelju zakona kojim se uređuje financijsko poslovanje i računovodstvo neprofitnih organizacija, a svoju energetske djelatnost obavlja na temelju dozvole izdane u skladu sa zakonom kojim se uređuje energetski sektor i člankom 4. ovoga Zakona.</p>	<p>Članak 26.</p> <p>(1)1 Energetska zajednica građana je pravna osoba koja je osnovana na području Republike Hrvatske, čiji se vlasnici udjela ili članovi dobrovoljno udružuju kako bi ostvarili prednosti razmjene energije proizvedene i potrošene na određenom prostornom obuhvatu. Prostorni obuhvat energetske zajednice može biti jedna ili više jedinica lokalne samouprave koje čine geografsku cjelinu (primjerice otok, regija).</p>	<p>Predlažemo izmjenu članka 26. stavka 1. ZOTEE-a u dijelu koji zahtijeva da energetske zajednice građana moraju djelovati na temelju zakona kojim se uređuje financijsko poslovanje i računovodstvo neprofitnih organizacija. Smatramo da tako navedena odredba nije u skladu s <i>Direktivom (EU) 2019/944 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. lipnja 2019. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište električne energije i izmjeni Direktive 2012/27/EU</i> (dalje: Direktiva) koja u točki 44. Preambule navodi kako slijedi:</p> <p>"Države članice trebale bi moći osigurati da energetske zajednice građana budu subjekt <u>bilo kojeg oblika</u>, na primjer udruga, zadruga, partnerstvo, neprofitnu organizaciju ili malo ili srednje poduzeće, sve dok takav subjekt može, djelujući u svoje ime, izvršavati prava i podlijevati obvezama."</p> <p>Iz teksta same Direktive razvidno je da se njome ne ograničava da energetske zajednice građana budu ustrojene i u drugom obliku, osim neprofitnih organizacija. Jasno je da Direktiva ograničava mogućnost obavljanja djelatnosti radi stjecanja dobiti, no iz takvog stava Direktive ne proizlazi da energetska zajednica građana mora djelovati prema zakonu kojim se uređuje financijsko poslovanje i računovodstvo neprofitnih organizacija.</p> <p>Nadalje, predlažemo brisanje članka 26. stavka 1. ZOTEE-a u dijelu koji obvezuje energetske zajednice građana da svoju energetske djelatnost obavljaju na temelju dozvole izdane od strane Hrvatske energetske regulatorne agencije (dalje: HERA). Smatramo da takva obveza predstavlja neproporcionalni i nerazmjerni regulatorni zahtjev te ograničava energetske zajednice građana u stupanju pa onda i djelovanju na tržištu, a što je protivno Direktivi (članak 16. stavak 1. točka (e) i točka 46. Preambule).</p> <p>Naime, smatramo da ishođenje dozvole za obavljanje energetske djelatnosti, pa onda i upis u registar dozvola koji vodi HERA, predstavlja nepotrebnii namet, uzimajući u obzir (i) da se energetska zajednica građana upisuje u isto vrijeme i u zasebni registar energetskih zajednica građana kojeg isto vodi HERA, a koji sadrži podatke o vlasnicima udjela ili članovima, prostornom obuhvatu lokalne zajednice i druge (članak 27. stavak 2. ZOTEE) te (ii) opseg dokumentacije koja je potrebna za ishođenje dozvole za obavljanje energetske djelatnosti organiziranja energetske zajednice građana (Prilog I. točka 8. <i>Pravilnika o dozvolama za obavljanje energetskih djelatnosti i vođenju registra izdanih i oduzetih dozvola za obavljanje energetskih djelatnosti</i> (NN 44/22)), koja među ostalim uključuje popis zaposlenih radnika te trogodišnji razvojni i investicijski plan za obavljanje energetske djelatnosti.</p> <p>Predlažemo dodatak članku 26. stavku 1. ZOTEE-a u vidu prostornog obuhvata lokalne zajednice tako da prostorni obuhvat bude određen geografski (primjerice otok, regija) ili administrativno (jedna ili više jedinica lokalne samouprave koje čine geografsku cjelinu). Smatramo da je limitiranje prostornog obuhvata energetske zajednice građana na jedinicu lokalne samouprave protivno točki 46. Preambule Direktive koja kaže:</p>

		"Razmjena električne energije članovima ili vlasnicima udjela <u>omogućuje opskrbu električnom energijom iz proizvodnih postrojenja unutar zajednice bez neposredne fizičke blizine proizvodnom postrojenju i vezanosti za zajedničku mjernu točku.</u> "
<p>Članak 26.</p> <p>(2) Vlasnik udjela ili član u energetske zajednice građana može biti fizička ili pravna osoba, uključujući jedinice lokalne samouprave, mikropoduzeće ili malo poduzeće čije je mjesto stanovanja, poslovnog nastana ili poslovnog prostora na području jedinice lokalne samouprave u kojoj je sjedište energetske zajednice građana.</p>	<p>Članak 26.</p> <p>(2) Vlasnik udjela ili član u energetske zajednice građana može biti bilo koja fizička ili pravna osoba, koja je vlasnik nekretnine, odnosno čije je mjesto prebivališta ili boravišta, poslovnog nastana ili poslovnog prostora na području lokalne zajednice određene u stavku 1. ovog članka.</p>	<p>Predlažemo izmjenu članka 26. stavka 2. ZOTEE-a u dijelu koji određuje tko može biti vlasnik udjela ili član u energetske zajednice građana tako da se naglasi da je članstvo u energetske zajednice građana otvoreno za sve kategorije subjekata u skladu s točkom 44. Preambule Direktive.</p> <p>Također, smatramo da je uređenje da vlasnik udjela ili član može biti samo subjekt čije je mjesto stanovanja, poslovnog nastana ili poslovnog prostora na području jedinice lokalne samouprave u kojoj je sjedište energetske zajednice građana protivno točki 46. Preambule Direktive koja navodi sljedeće: "Razmjena električne energije članovima ili vlasnicima udjela omogućuje opskrbu električnom energijom iz proizvodnih postrojenja unutar zajednice <u>bez neposredne fizičke blizine proizvodnom postrojenju</u> i vezanosti za zajedničku mjernu točku."</p> <p>Samim time, kako bi se osigurala usklađenost s Direktivom, predlažemo izmjenu koja kao vlasnika udjela ili člana energetske zajednice građana uključuje i vlasnike nekretnine te jasnije definira mjesto njihova stanovanja.</p> <p>S obzirom na prethodni prijedlog izmjene članka 26. stavka 1. ZOTEE-a, predlažemo izmijeniti i stavak 2. istog članka u vidu definiranja prostornog obuhvata lokalne zajednice.</p>
<p>Članak 26.</p> <p>(4) Vlasnik udjela ili član energetske zajednice građana ne smije imati više od 40% udjela u vlasništvu pravne osobe drugog vlasnika udjela ili člana iste energetske zajednice građana.</p>	<p>Članak 26.</p> <p>(4) Ovisna društva i vladajuća društva, u smislu propisa koji uređuju trgovačka društva, udruge, zaklade te ustanove kojima je osnivač Republika Hrvatska ili jedinica lokalne samouprave, unutar jedne energetske zajednice smatraju se jednim članom te imaju jedan glas.</p>	<p>Predlažemo izmjenu članka 26. stavka 4. ZOTEE-a jer je ograničenje da vlasnik udjela ili član energetske zajednice građana ne smije imati više od 40% udjela u vlasništvu pravne osobe drugog vlasnika udjela ili člana protivno Direktivi. Takvo uređenje zadire u mogućnost osnivanja energetske zajednice u bilo kojem obliku, te ograničava jedinice lokalne samouprave i njihova povezana društva u dijeljenju energije u sklopu energetske zajednice građana. Jedinice lokalne samouprave djeluju u zajednici kroz različite oblike (npr. ustanove, trgovačka društva itd.) te sve takve ustrojbene oblike smatramo važnim subjektima kojima bi trebalo biti omogućeno sudjelovanje u energetske zajednicama građana kako bi se osiguralo smanjenje energetske siromaštva.</p>
<p>Članak 26.</p> <p>(20) Obračunska mjerna mjesta iz stavka 19. ovoga članka moraju biti opremljena naprednim brojičnom i u skladu s tehničkim zahtjevima propisanim u mrežnim pravilima distribucijskog sustava te moraju biti priključena na istu transformatorsku stanicu 10(20)/0,4 kV.</p>	<p>Briše se.</p>	<p>Predlažemo brisanje članka 26. stavka 20. ZOTEE-a jer je suprotan točki 46. Preambule Direktive koja kaže:</p> <p>"Energetske zajednice <u>građana ne bi smjele trpjeti regulatorna ograničenja ako primjenjuju postojeće ili buduće informacijske i komunikacijske tehnologije za razmjenu električne energije</u> dobivene iz proizvodnih sredstava unutar energetske zajednice građana među njezinim članovima ili vlasnicima udjela na temelju tržišnih načela, primjerice prijebijem udjela energije članova ili vlasnika udjela upotrebljavajući proizvodnju dostupnu unutar zajednice, čak i putem javne mreže, <u>pod uvjetom da obje mjerne točke pripadaju toj zajednici</u>. Razmjena električne energije članovima ili vlasnicima udjela omogućuje opskrbu električnom energijom iz proizvodnih postrojenja unutar zajednice <u>bez neposredne fizičke blizine proizvodnom postrojenju i vezanosti za zajedničku mjernu točku.</u>"</p> <p>S obzirom da sadašnje uređenje propisuje uvjet priključenja na istu transformatorsku stanicu, takvo uređenje je suprotno Direktivi.</p>

Izvor: <https://irmo.hr/wp-content/uploads/2022/03/Position-paper-du%C5%BEa-verzija.pdf>

Nažalost, predložene zakonske promjene još uvijek nisu dovele do osnivanja prve energetske zajednice u Hrvatskoj. Jasno je da se, osim zakonodavnih, u budućnosti moraju uvesti mnoge promjene u kontekstu:

- pojednostavljenja administrativnih postupaka
- virtualizacije dijeljenja energije
- pristupa financiranju
- jačanju kapaciteta zajednice

Osim stvaranja društvene kohezije i interakcije, uključivanje građana u energetske zajednice ključno je za uspješan prijelaz na čistu energiju. Ova važnost je priznata unutar institucionalnog okvira Zajednice, budući da i strategija energetske unije EU i Paket „Čista energija za sve“, posebno REDII, priznaju da inicijative energetske zajednice nude brojne dodatne prednosti u društvenom, okolišnom, ali i gospodarskom smislu.

5. Zaključak

Energetske zajednice građana i zajednice obnovljivih izvora energije relativno su novi pojmovi za građane Republike Hrvatske i Srbije. Osim toga, trenutno zakonodavstvo nije dovoljno prilagođeno da bi se takve zajednice mogle jednostavno osnivati te su potrebne brojne mjere koje bi olakšale procese osnivanja spomenutih zajednica kako za građane, tako i za zakonodavna tijela. Suradnja građana i lokalne samouprave jedna je od ključnih stavki potrebnih da proces osnivanja i rada takvih zajednica bude na obostranu korist, ali i na korist okoliša te životnog prostora građana. Provođenje projekata, kao što je ovaj, doprinosi tom cilju.